

Gruppevejledning

Randers Kommune d. 22.5.2019 kl. 9 - 15

Program

– Dag 1

- Baggrund for gruppevejledningen
- Introduktion til den didaktiske relationsmodel – strukturerings- og analyseredskab
- Rammer for vejledningen: mål og formål, fysiske rammer, gruppesammensætning, invitation

– Dag 2

- Borgerplan
- Dynamik og metoder i vejledningen

Program

– Dag 1

- Baggrund for gruppevejledningen
- Introduktion til den didaktiske relationsmodel – strukturerings- og analyseredskab
- Rammer for vejledningen: mål og formål, fysiske rammer, gruppesammensætning, invitation

– Dag 2

- Borgerplan
- Dynamik og metoder i vejledningen

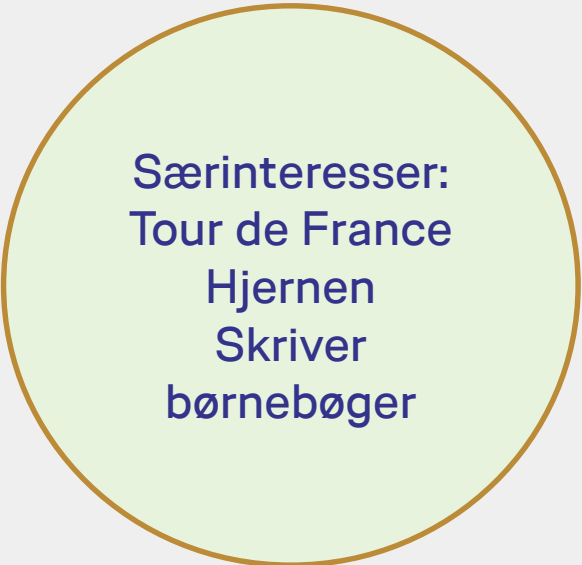
Kurset kører så vidt muligt på 2 planer –
praksisplan og metaplan

Kort om...

- Pædagog – herunder arbejdet med voksne med udviklingshæmning i domsanbringelse, socialpsykiatri og senhjerneskeade
- Kandidat i pædagogisk psykologi
- Tidligere faglig konsulent i Vidensteamet vedr. problemskabende adfærd og senere ViHS i Socialstyrelsen
- Siden 2011 underviser og konsulent i VIAs Efter- og videreuddannelsesafdeling
 - Arbejder primært med socialpædagogik, neuropædagogik, gruppevejledning, seksualvejledning og konflikthåndtering i handicap- og psykiatri

Kort om...

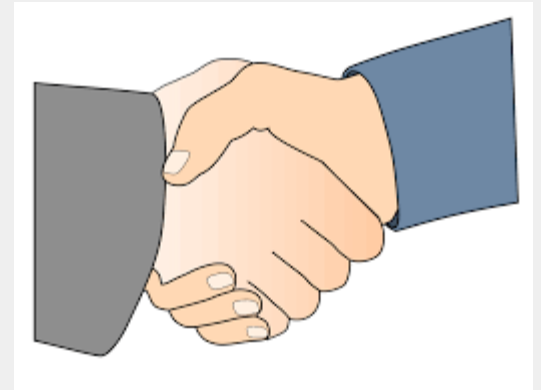
- Pædagog – herunder arbejdet med voksne med udviklingshæmning i domsanbringelse
- Kandidat i pædagogisk psykologi
- Tidligere faglig konsulent i Vidensteamet vedr. problemskabende adfærd og senere ViHS i Socialstyrelsen
- Siden 2011 underviser og konsulent i VIAs Efter- og videreuddannelsesafdeling
 - Arbejder primært med socialpædagogik, neuropædagogik, gruppevejledning, seksualvejledning og konflikthåndtering i handicap- og psykiatri

Særinteresser:
Tour de France
Hjernen
Skriver
børnebøger

Forventningsafstemning og præsentation

- Udfyld skemaet
- Hvem er jeg og hvilken målgruppe arbejder jeg med?
Hvor langt er jeg ift. at skulle lave gruppevejledning i praksis?
- Et kuriosum om mig ...

Hvad er gruppevejledning?

- *professionelt fagligt styret forløb, hvor der arbejdes med gruppens tilstedeværelse, samspil og aktiviteter som bidrag til den individuelle udvikling og forandring mod gruppens fælles mål*
- *medlemmerne kan hjælpe sig selv og hinanden ved at dele følelser og oplysninger med hinanden, ved at sammenligne holdninger og erfaringer, ved at støtte hinanden i at eksperimentere, løbe en risiko og ændre, ved at udveksle idéer, forslag og løsninger, ved at give hinanden modforestillinger og ved at udvikle personlige forhold indbyrdes*

- Kilde: *Gruppemetode*, Brok P. et al., 2014, Hans Reitzels Forlag

Forskning om gruppevejledning/behandling

Fokus 1

- Effekten af gruppearbejdet:
- Kan der måles mindre uhensigtsmæssig adfærd fx
 - Har borgeren lært noget om fx andre måder at agere på?
 - Har borgeren fået forståelse for offerets perspektiv?

Fokus 2

- Effekten for borgeren:
- Hvad har han/hun fået ud af at deltage i et gruppeforløb?
 - Mindre ensomhed
 - Støtte og forståelse for situationen
 - At blive set som et menneske med udfordringer fremfor et "monster"

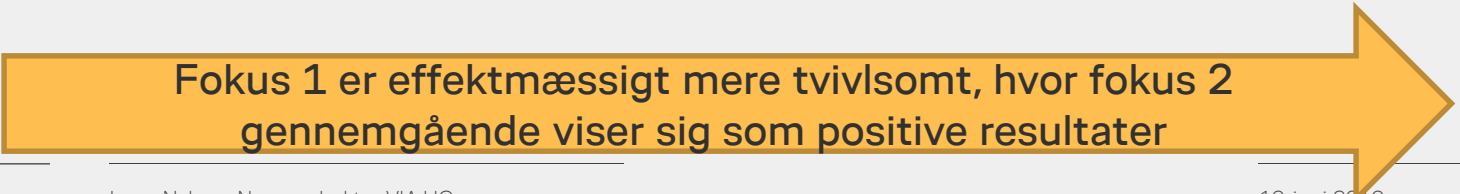
Forskning om gruppevejledning/behandling

Fokus 1

- Effekten af gruppearbejdet:
- Kan der måles mindre uhensigtsmæssig adfærd fx
 - Har borgeren lært noget om fx andre måder at agere på?
 - Har borgeren fået forståelse for offerets perspektiv?

Fokus 2

- Effekten for borgeren:
- Hvad har han/hun fået ud af at deltage i et gruppeforløb?
 - Mindre ensomhed
 - Støtte og forståelse for situationen
 - At blive set som et menneske med udfordringer fremfor et "monster"

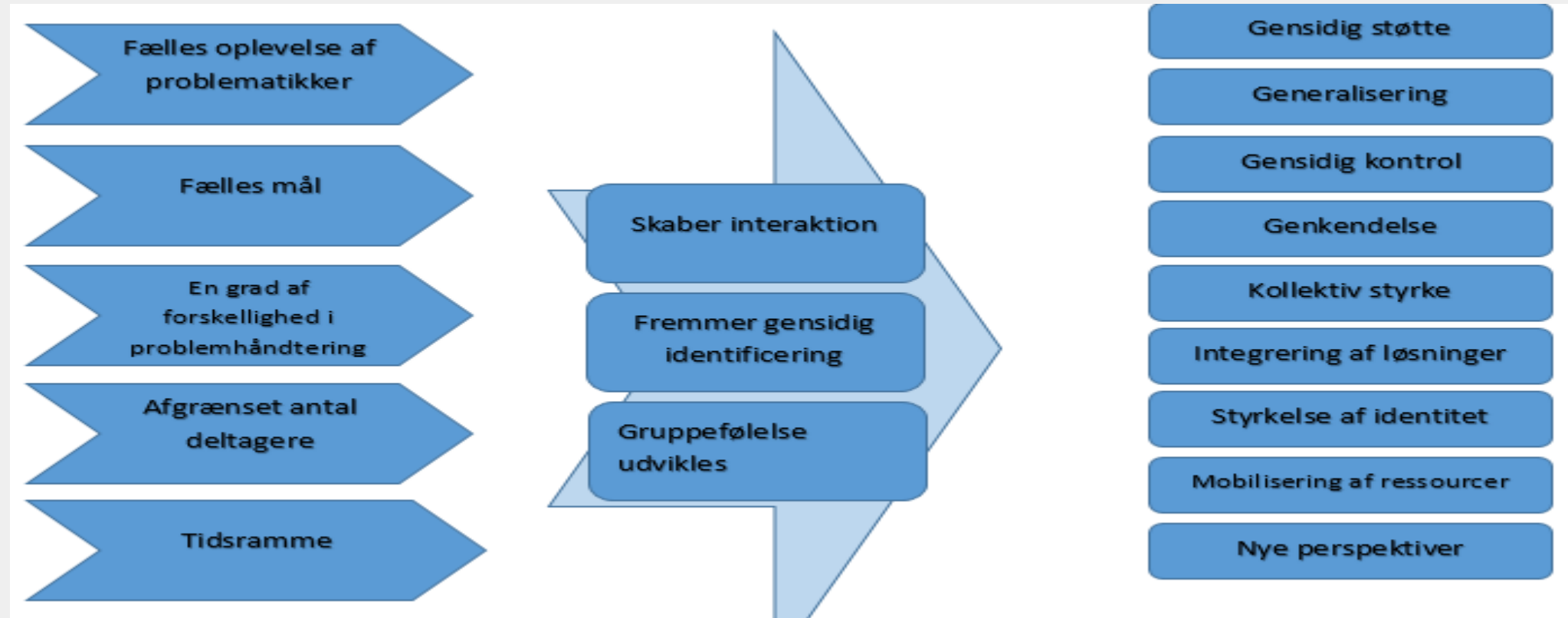
Fokus 1 er effektmæssigt mere tvivlsomt, hvor fokus 2 gennemgående viser sig som positive resultater

Forskningen fortæller os:

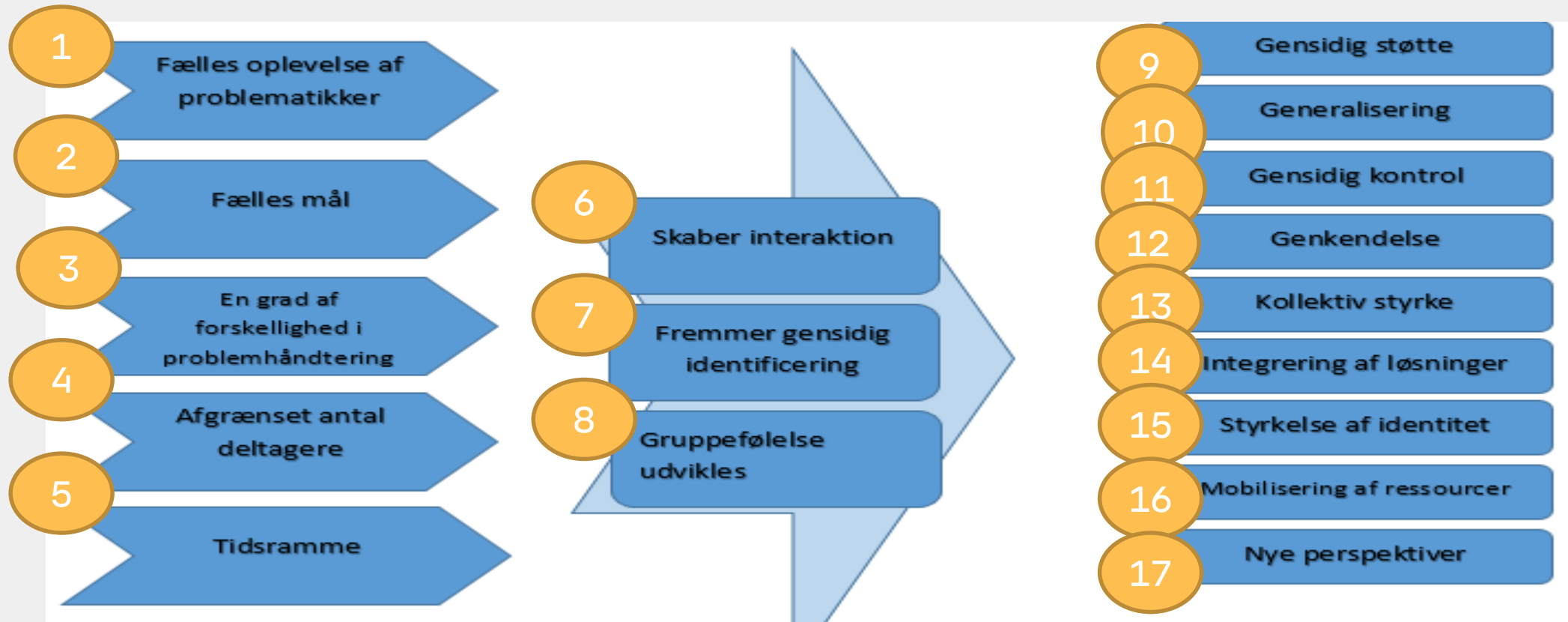
- At det udviklingsbaserede fokus er gavnligt
- At det er hensigtsmæssigt at fokusere på en anerkendende tilgang – også når det er svært at være i en gruppe med andre, der også kan have det svært
- At sociale fællesskaber virker, hvis der tages udgangspunkt i, hvad den enkelte kan og vil → fælles enighed om rammer, vilkår og mål for gruppen
- At adfærdsregulering vha. gruppe ikke er gavnligt som mål i sig selv

Gruppen er både målet og en del af redskabet til at nå målet

Kilde: Brokmf, 2014: Gruppemetode. Hans Reitzels Forlag, S.13

Gruppen er både målet og en del af redskabet til at nå målet

Øvelse – første tanker om gruppen

Tag udgangspunkt i modellen på forrige slide og drøft de enkelte indholdselementer ved bordene.

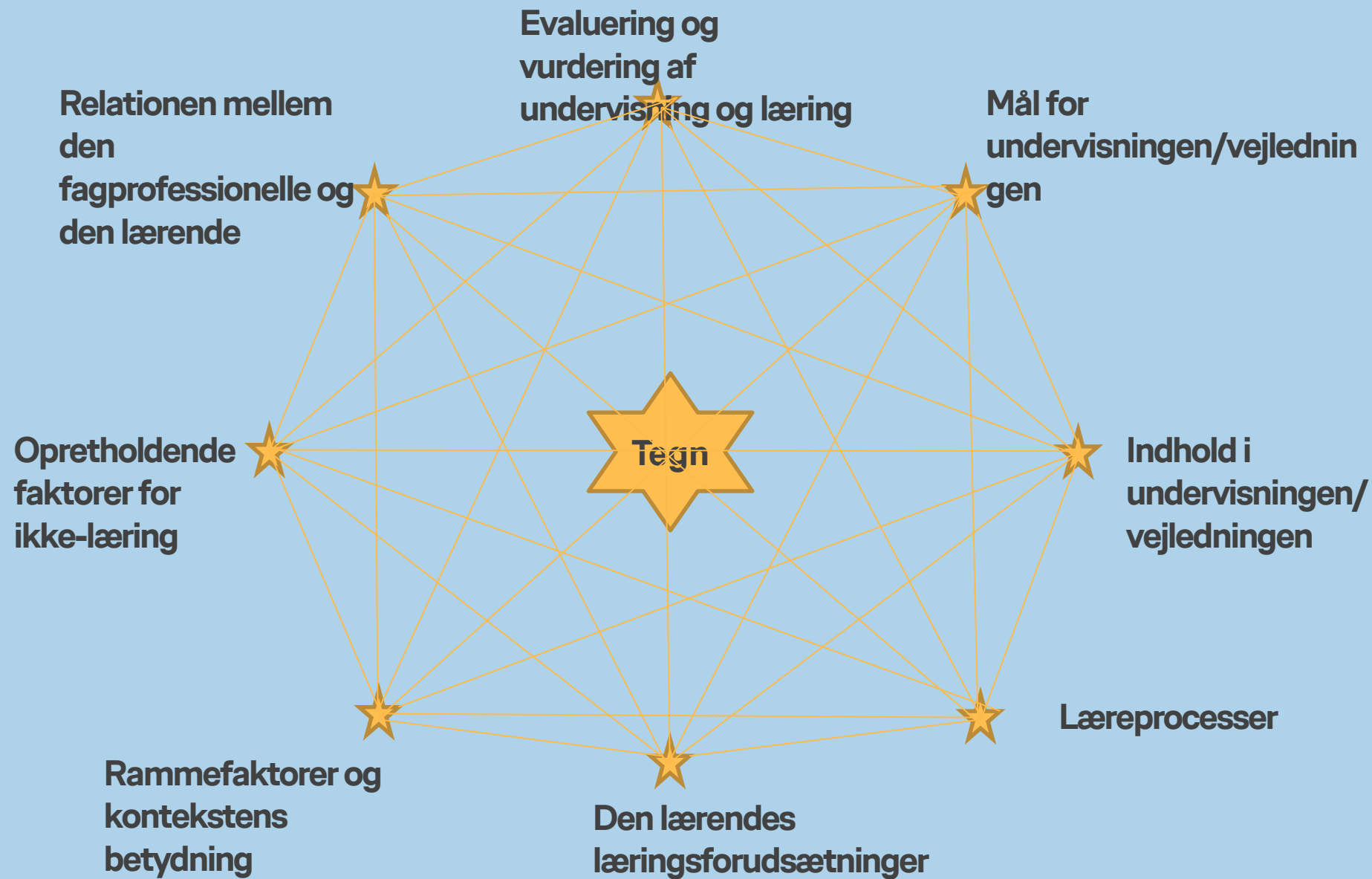
Nogle elementer er rammer, nogle er formål og atter nogle har en helt anden karakter.

Alle tanker, som I har gjort jer på forhånd eller nu, er gangbare. Øvelsen fungerer som en første brainstorm på: Hvad skal være tilstede for succes? Og hvad er muligt at opnå med jeres målgrupper?

Drøftelse i 20 min. Derefter fremlæggelse og diskussion – 5 min pr. gruppe mens vi alle noterer de vigtigste overvejelser for os selv. (øvelshæftets 1. side)

Gennemgående struktur på dette kursus og i planlægning af forløb

- Relationsdidaktik → den didaktiske relationsmodel
 - De efterfølgende slides er med inspiration fra:
Thybo (2013). Neuropædagogik, hjerne, liv og læring. Hans Reitzels Forlag
Brok m.fl. (2014). Gruppemetode. Hans Reitzels Forlag
- Resten af dagen er en tur rundt i modellen, hvor vi arbejder med emnerne og jeres forestående virke som gruppevejledere.

Relationskompetence

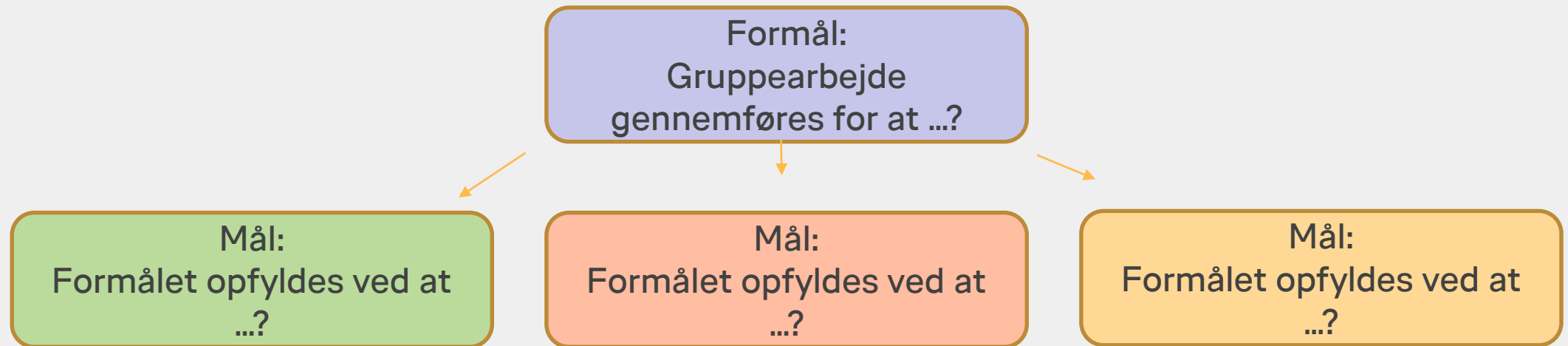
- Undersøgelser i det psykologisk/terapeutiske felt viser, at det nærmere er relationen til behandleren, der er afgørende for behandlingsforløbets succes, fremfor selve metoden, der anvendes.
- En undersøgelse, som fokuserer på samarbejdsrelation og sympatirelation ml. klient og terapeut, viser, at den indledende opbygning af samarbejdsrelationen (enighed om mål og metode) har afgørende betydning. Sympatirelationen (varme, sympati og forståelse) vokser senere, og ser ikke ud til at have afgørende betydning for behandlingen.
- Kilde: Webb, C.A., DeRubeis, R.J., Amsterdam, J.D., Shelton, R.C., Hollon, S.D. & Dimidjian, S. (2011). Two Aspects of the Therapeutic Alliance: Differential Relations With Depressive Symptom Change. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 79(3). 279-283. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17285.pdf>

Valg af målgruppe og mål/formål hænger sammen

- I princippet kan alle deltage i et gruppeforløb.
- Det er formål og mål, der bestemmer måden, hvorpå forløbet etableres og gennemføres → og dermed også den enkeltes mulighed for at være med.
- Spørgsmål man kan stille sig selv:
 - Hvilke problemer, ressourcer og behov har målgruppen til fælles? Vil de kunne udfordre og støtte hinanden?

Formål og mål

- Overvej en adskillelse mellem formål og mål:
 - Formål er den overordnede parameter, som angiver et organisatorisk formål med forløbet.
 - Mål er det, som gruppemedlemmerne (dig og borgerne) har andel i/ejerskab på. Dvs. at mål er det, som kan gøres til borgerens mål i mødet med de andre borgere.

Mål for undervisningen/vejledningen

- Delmål:

Afgørende for gruppemedlemmernes oplevelse af succes og motivation til at arbejde videre sammen med jer.

En mulighed er at formulere delmål, som har et fremadgående udviklingstrin i sig (hold 1, hold 2, hold 3 osv. Begyndere, letøvede, øvede osv.)

Øvelse:

Gå til øvelsesarket og drøft formål og mål med din sidemand.

Lav noter til dig selv.

Du skal sidenhen bruge noterne til at udforme beskrivelser af forløb, mål og vurdering, invitation til borgeren osv.

Deltagere – åbne og lukkede grupper

- Et minimum antal deltagere er 3
- Optimal gruppestørrelse er 4 – 6 for sikring af tillid og åbenhed
- Deltagerantallet skal afstemmes med formål og mål. Kan sammensætningen "svare" på det mål, der er for gruppen?
- Ligeledes skal det overvejes, om målene lægger op til, at der kan tages nye ind, når først gruppen er etableret. Arbejdes der fx med meget personlige mål, hvor tillid er en væsentlig faktor? Eller arbejdes der med mere overordnede mål – som fx at kunne anvende nem-id – hvor tillid til de andre gruppemedlemmer ikke betyder så meget?

Afgrænsning af målgruppen

- Forudsætning for succes med gruppen er, at deltagerne kan lære noget af hinanden
- Spørgsmål man kan stille sig selv:
 - Er der balance mellem ligheder og forskelligheder i gruppen?
 - Kan der etableres en oplevelse af fællesskab om gruppens formål?
 - Er der tilpas forskelle i karaktertræk og problemtackling?

Jo kortere forløb og jo mindre personligt forløb, jo mindre vigtigt er ovenstående.

Læringsforudsætninger

- Borgerens forudsætninger for at indgå i forløbet analyseres fx gennem:
 - Jeres kendskab til borgeren
 - Kognitive profiler (Kendsgernings-, handlings- eller helhedsmennesket)
 - Hvilke vanskeligheder og ressourcer må du være opmærksom på?
 - Personlig historie, præferencer ift. samarbejde eller individuel arbejde osv. osv.
- Afgørende er at se læringsforudsætninger som dynamiske – de ændrer sig i takt med forløbet skrider frem!

Øvelse:

Gå til øvelsesarket og drøft borgernes læringsforudsætninger ud fra jeres kendskab til dem. Kan alle nogenlunde det samme? Eller skal der nedsættes flere grupper med hver sine mål? Kalder forskellige læringsforudsætninger på forskellig sammensætning af grupperne?.

Rammefaktorer og kontekstens betydning

Konsultationsblodtryk

Rammefaktorer og kontekstens betydning

"Indretning er kommunikation i sig selv."

- Tidsramme
 - Hvor tit og hvor længe skal gruppen mødes?
Er deltagerne vant til at være "på"?
Hvor længe kan de koncentrere sig? (tommelfingerregel: det vi tror/2)
Er der mulighed for at gå væk før tid?
- Lokale
 - Hvor skal møderne afholdes?
I lukket lokale – fordele og ulemper
Kan man sætte sig lidt væk fra de øvrige?
Hvilke stimuli er der i lokalet? Lyd, lys, blomster, mønstre, nips, reoler osv.
(hænger sammen med læringsforudsætninger og indhold i forløbet)

Nysgerrighed

- <http://klartillaering.dk/de-7-kompetencer/nysgerrighed>

**I HAVE NO SPECIAL
TALENTS. I AM ONLY
PASSIONATELY
CURIOUS.
- ALBERT EINSTEIN**

Lad os dele noget nysgerrighed ...

- Find en makker
- Fortæl og lyt:
Hvad gør dig nysgerrig?
Hvornår blev du sidst rigtig nysgerrig på noget?
- Find en ny makker:
Fortæl igen, hvad der gør dig nysgerrig. Og fortæl hvad din sidste makker fortalte.

Invitation

- Tal til nysgerrigheden (overvej, hvad der springer i øjnene som overraskende) men find balancen, så det ikke bliver for vildt
- Invitationen er toneangivende for kommunikationen i gruppen
- Dagligdags og klart sprog – med sans for at formål og nytteværdi er tydeligt
- Hvor?
Hvornår?
Hvem?
Hvor længe ad gangen?
Hvad kræver det af dig (borger)?

OBS

- Jeres invitation færdiggøres i den mellemliggende periode, printes ud i A3 og medbringes på næste kursusdag

Litteratur

- Gruppevejledning i et systemisk perspektiv, Trine Harck, <http://trineharck.dk/data/gruppevejledningguide.pdf>
- Brok m.fl., 2014. Gruppemetode. Hans Reitzels Forlag
- Thybo, 2013. Neuropædagogik, hjerne, liv og læring. Hans Reitzels Forlag

Gruppevejledning

Randers d. 17.6.2019

Dagens program

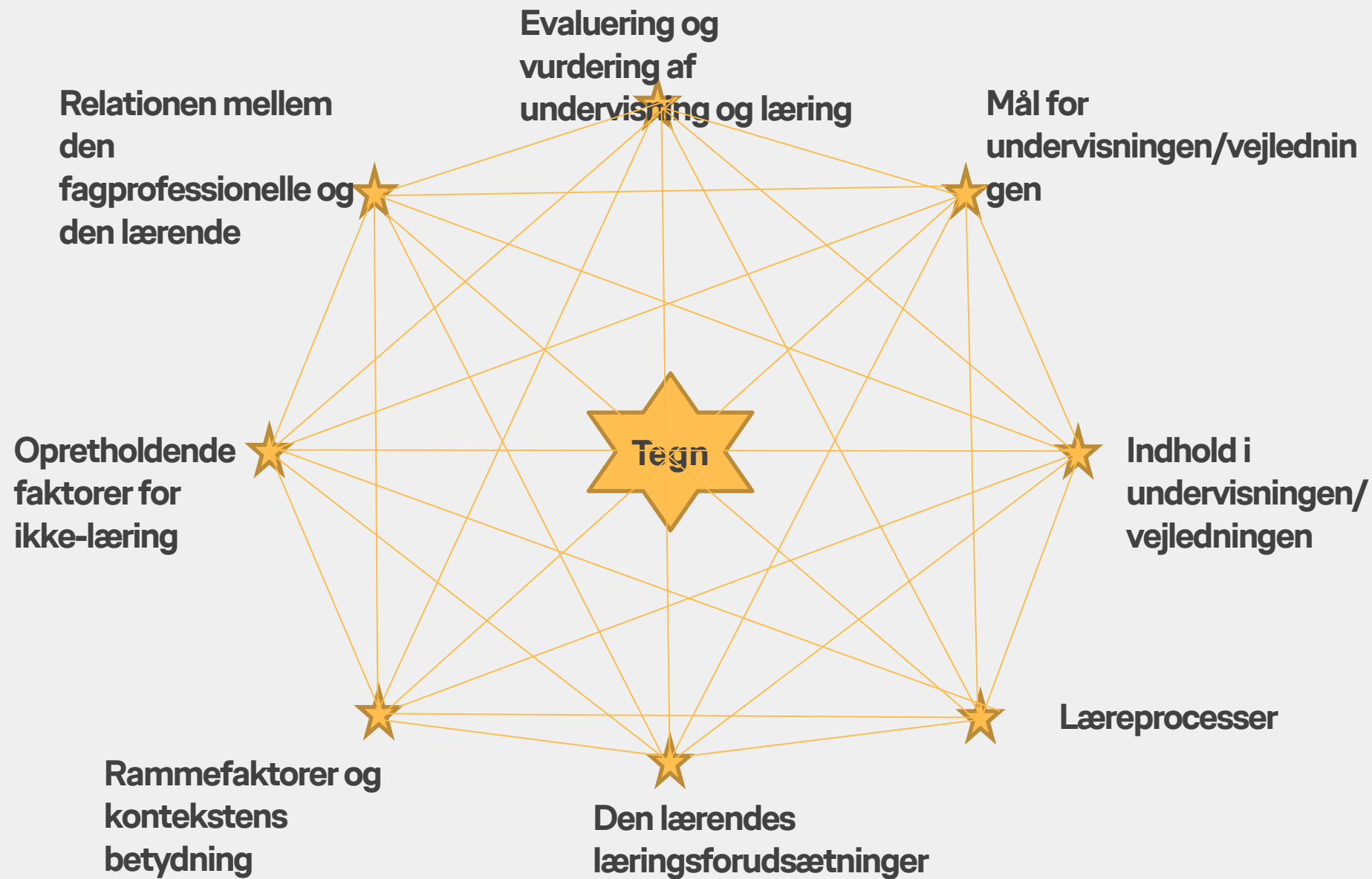
- Dynamikker i grupper – positioneringens betydning
Jeres vejlederrolle
- Rammefaktorer og kontekstens betydning
- Borgerplaner/mestringsplaner
- Indhold i gruppeforløbene
 - Inspiration til metoder

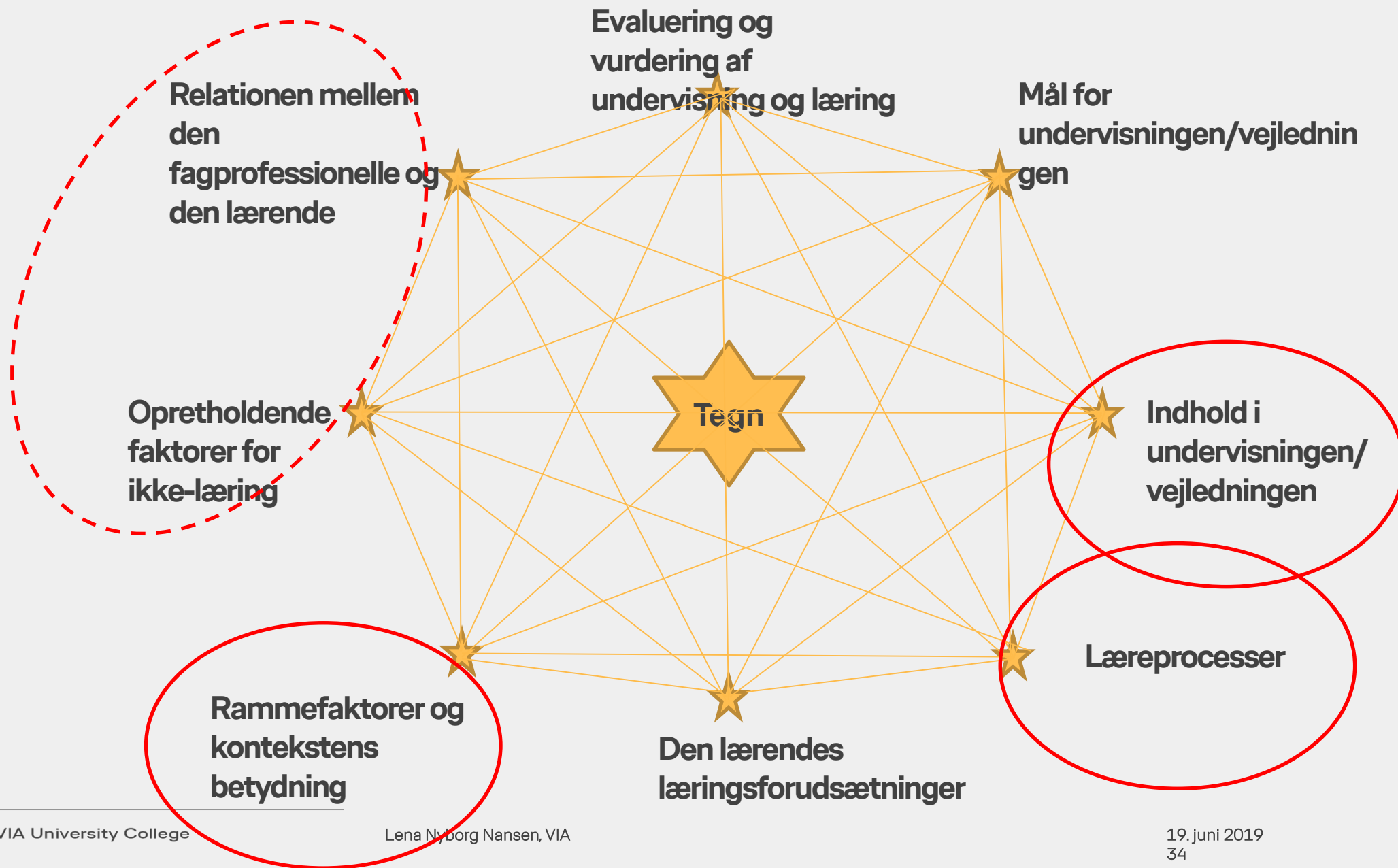
Dagens program

- Dynamikker i grupper – positioneringens betydning
Jeres vejlederrolle
- Rammefaktorer og kontekstens betydning
- Borgerplaner/mestringsplaner
- Indhold i gruppeforløbene
 - Inspiration til metoder

I høj grad et fokus på jeres produkt – det I kan gå ud af døren og arbejde videre med.

Derfor er der afsat tid til udveksling og indsamling af idéer, som I skal sætte form og retning på i dag.

Dynamik i en gruppe - positionering

Jeres vejlederrolle

Positionering

- *“Mange konflikter opstår, når folk gentagne gange føler sig placeret i positioner, som de ikke kan se sig selv i.”*

- John Winslade

Positionering

- Positionerings-
begrebet kan
hjælpe os til at få
opløst fastlåste
strukturer og skabe
nyt samarbejde

Positioner samskabes

... Man positionerer sig og bliver positioneret.

... Man placerer sig og bliver placeret i positioner.

... Man træder ind i og trækkes ind i positioner.

*"En position er **en forhandlet plads i verden**"*(Haslebo 2004: 152)

DONALD TRUMP

Avis: Præsident Trump har talt usandt over 10.000 gange

29. apr. 2019, 23:21

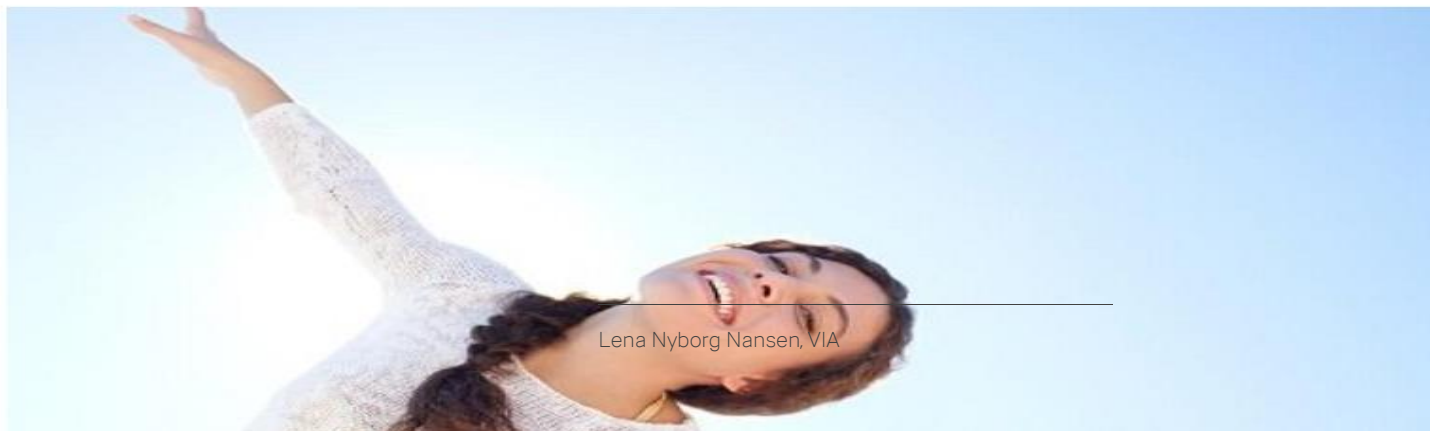

THIS IS NO
SHAPE
FOR A GIRL

Kan du være en glad single? Læs mere her

· 🕒 september 17, 2018

Lena Nyborg Nansen, VIA

DEN PLANTEBASEREDE SYGEPLEJERSKE

TOPHISTORIER

SENESTE NYT

MEST SETE

SAMFUND

Skatteministeren føler sig snydt og bedraget af schweizisk regering

Positionering i faglig sammenhæng kan hjælpe til:

- At opfange de positioner, vi tilbyder hinanden
- At nærme sig og etablere de positioner, man foretrækker
- At etablere positioner, der skaber bedst muligt samarbejde

Hvordan foregår positioneringer?

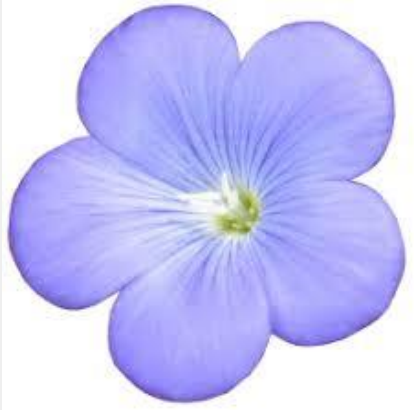
- Ytringer definerer verden – og strukturerer for et øjeblik relationer.
- Udsagn og måder at tale på skaber mennesker – både privat og professionelt.
- Ethvert individ står midt i noget meget konkret – samtidig er der meget store *diskursive* bevægelser på spil.
- Positioneringen af hinanden foregår via de diskurser, vi trækker på.

"Kommunikations-jonglør"

- En færdighed i at kunne forholde sig til den diskursive kontekst.
- Man er ikke udleveret til de positioner, man tilbydes. Man kan via sit sprog skabe de positioner, man foretrækker – for sig selv og for andre.
- De positioner, man ønsker at indtræde/forblive i og tilbyde andre, skal **genforhandles** løbende.

I det øjeblik der bliver givet grønt lys for interviewet læner Bowie sig frem, griber interviewerens papirer og river dem i tusind stykker. Intervieweren er tydeligt rystet. Hvad nu? Bowie ser tilfreds ud. Træt af altid at blive stillet de samme spørgsmål – og give de samme svar – har han forsøgt at skabe udgangspunktet for en mere levende og spontan samtale.

Positioneringsblomst

- Tænk på en kompleks problemstilling i praksis. Hvilke positioner kan være i spil?

Alle har legitime positioner, de kæmper for og fra. Analysen kan hjælpe med at få øje på, hvilke positioner der fylder mest og hvilke der burde fylde.

Nogle gange løber positionerne løbsk og det kan være et stort arbejde at samle op efter – derfor kan det være bedre tidligt i forløbet at lave en analyse af positionerne, så der er mulighed for at genforhandle dem.

Replikker som genforhandlings-redskab

- Indledende replik (1.replik) kan forberedes, når man er ret sikker på, hvad der kommer – særlig god til en planlagt samtale.

"Jeg ved, at det fylder for jer, at der ikke er støttetimer nok. Det kan jeg desværre ikke rigtig gøre noget ved – det er visitationen, I skal have fat i, men jeg vil rigtig gerne bruge den tid, vi har nu her på at snakke om, hvordan I kan forberede jer på at snakke med visitationen om det."

Replikker som genforhandlings-redskab

- Genforhandlende replik (2.replik) kan også forberedes, når man har en idé om indholdet i samtalen – særlig god til det, der pludseligt opstår.

"Jeg kan godt høre, at du er utilfreds med, at Peter har drukket al kaffen/at han siger tingene på den måde/eller xxx. Men vi er her alle sammen til vejledningen, så skal vi prøve sammen at se på, hvordan det kan være godt for alle?"

Replikker som genforhandlings-redskab

- Timeout (længere hen i samtalen) kan også være forberedt – eller gjort til "fast indhold" i kufferten, der kan trækkes frem, når det går skævt.

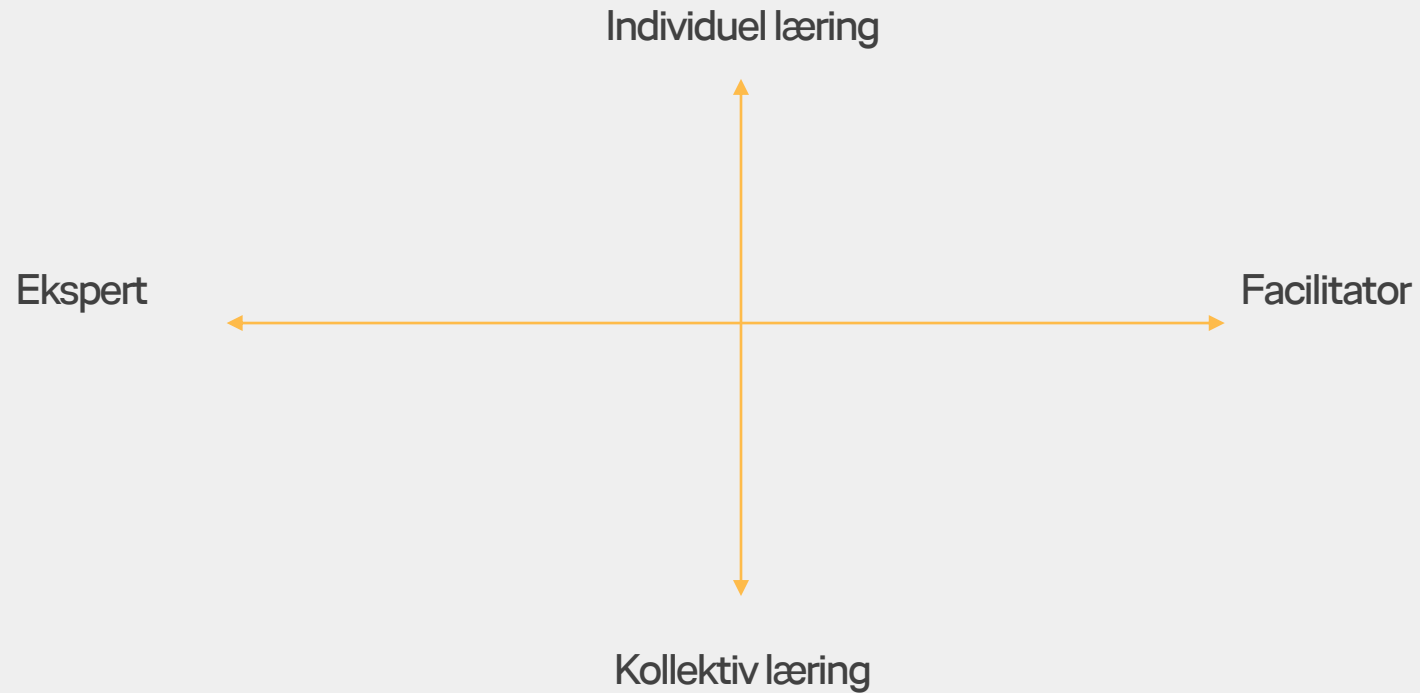
"Prøv at sige noget mere om det – jeg skal lige være sikker på, at jeg forstår det rigtigt."

"Jeg tror, det er en god idé, hvis vi tager en timeout og vender tilbage til samtalen om x-tid. Så kan vi begge to tænke lidt mere over, hvad det er der er galt. Det gør det nemmere for os sammen at finde en løsning. Hvad siger du til det?"

Genforhandling

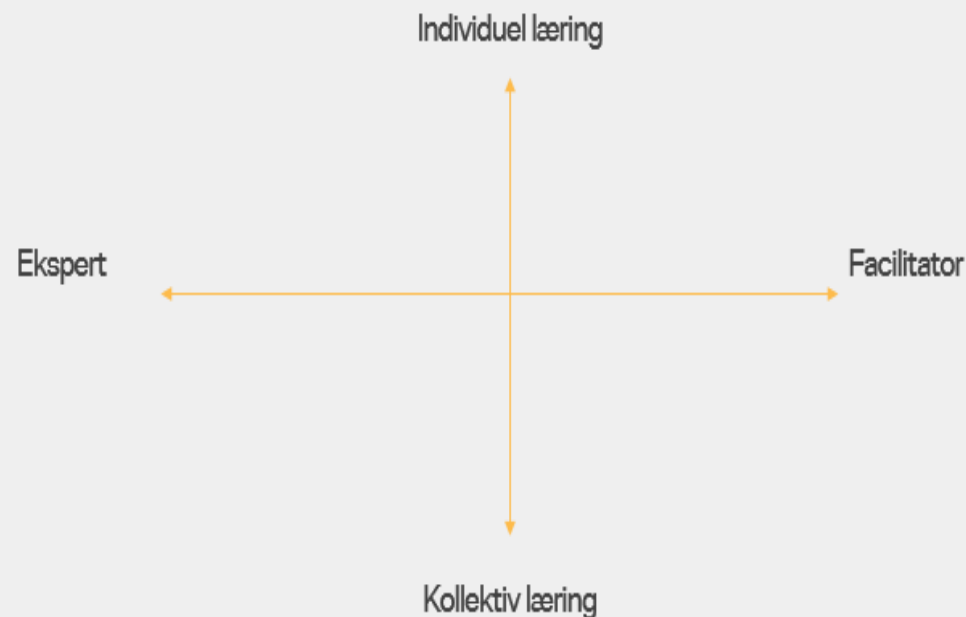
- Hvilke udsagn kan sætte skakmat i et gruppeforløb?
- Hvilke 2. replikker eller timeouts kan bruges?

Positionernes betydning for læringspotentialiet

Dit næste skridt ift. at overveje din position som vejleder

- Hvad betyder positionen for magtforholdet i forløbet?
Og hvad betyder det for borgerens udbytte?
- Hvem skal bestemme mest? Borger eller vejleder?
- Hvad betyder dit positionsskifte for hele forløbets succes?
- Hvem skal du have tæt kontakt med fremadrettet for at få sparring på din position? Og hvordan skal det foregå?
 - Leder, supervisor, reflekterende samtaler med kollega...

Rammefaktorer og kontekstens betydning

Konsultationsblodtryk

Rammefaktorer og kontekstens betydning

"Indretning er kommunikation i sig selv."

- Tidsramme
 - Hvor tit og hvor længe skal gruppen mødes?
Er deltagerne vant til at være "på"?
Hvor længe kan de koncentrere sig? (tommelfingerregel: det vi tror/2)
Er der mulighed for at gå væk før tid?
- Lokale
 - Hvor skal møderne afholdes?
I lukket lokale – fordele og ulemper
Kan man sætte sig lidt væk fra de øvrige?
Hvilke stimuli er der i lokalet? Lyd, lys, blomster, mønstre, nips, reoler osv.
(hænger sammen med læringsforudsætninger og indhold i forløbet)

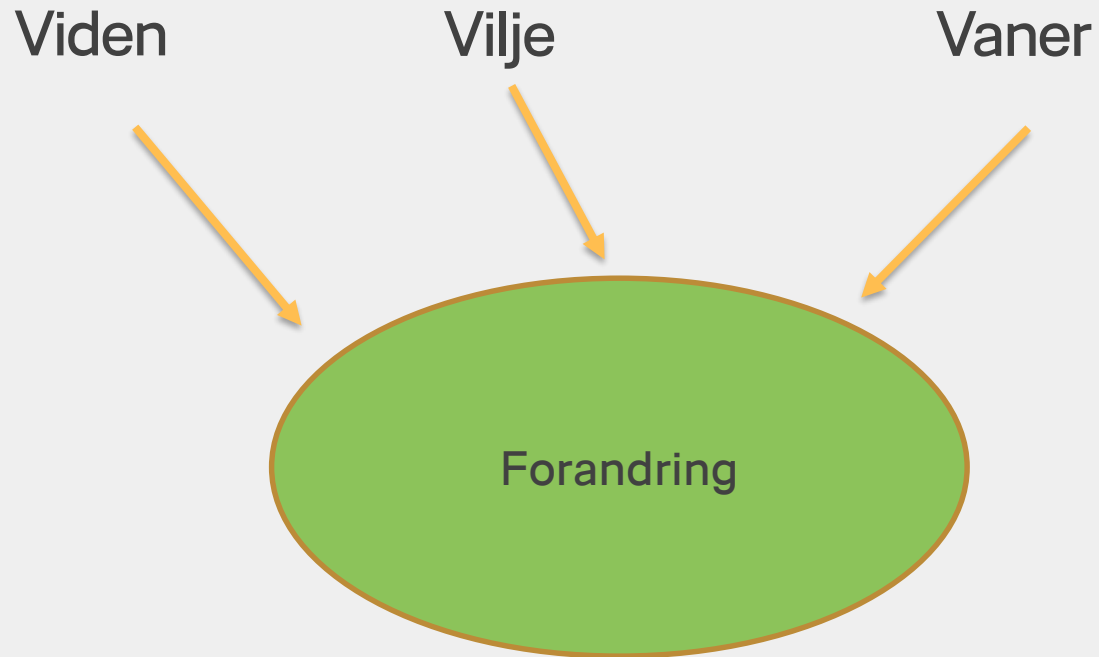
Borgerplaner og mestringsplaner

- Borgerplaner er borgers formulerede mål med at deltage i forløbet
 - Hvad vil jeg lære i de næste seks uger?
- Mestringsplan er borgers plan for at være i lokalet, eller gå, når det bliver svært
 - Hvad gør jeg, når jeg kan mærke, at jeg bliver urolig, bliver sur, bliver træt eller andet?

- Hvad skal vi?
 - Indhold: hvad retter forløbet sig imod? Hukommelse, opmærksomhed, sociale spilleregler, eksekutive funktioner osv.
- Hvordan gør vi det?
 - Hvilke metoder anvendes?

Læreproces

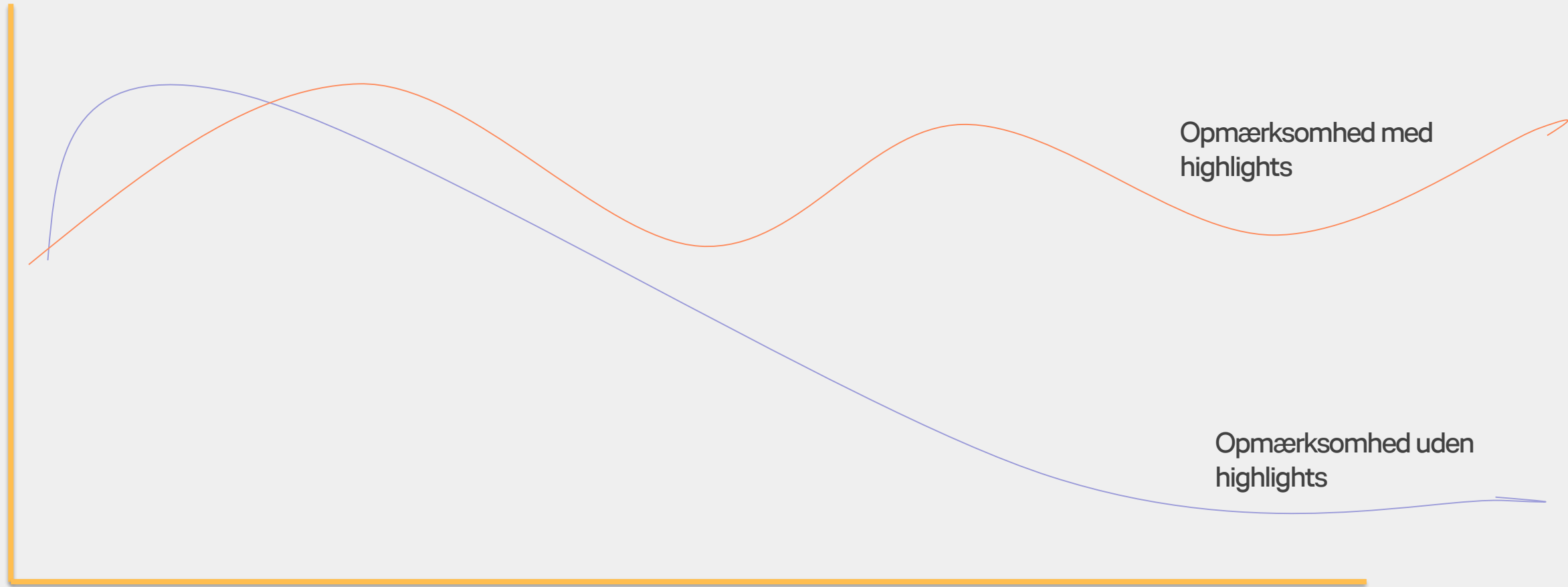
Hjernen vil gerne automatisere – men den skal have mulighed for at gøre det.

→ Udnyt vanens kraft og spring ikke for hurtigt videre

Lethed vinder ofte over motivation

Når vi bliver presset, falder vi tilbage til de gamle vaner

Opmærksomhed og highlights

Highlights er...

- Metode eller indholdsskift
- Ændring i rammefaktorer – fra sidestille til walk'n'talk fx
- Pause
- Vaner (indbygget pause, fordi der trækkes på noget velkendt)
- Skift i vejleder
- Film, musik eller andre brud i stimuli

Metoder

Andet end samtale...

- Støttemetoder som:
 - Visualisering
 - Auditiv støtte
 - Bevægelseslæring
 - Æstetiske læreprocesser

"Aktiviteter som fx tegning, musik, leg, drama og spil kan være midler til at få det egentlige problem frem eller til at klarlægge nogle følelser omkring det". (Heap, 2005: 286)

"Kreative metoder og virkemidler kan hjælpe læringsprocesser, forståelse og forandringer på vej og kan give tiltrængt energi i gruppen, hæve refleksionsniveauet, nuancere og fordybe deltagernes bidrag..."

Brok et.al. 2014, Gruppemetode:195

Walk'n'talk i lokalet – videndeling

- I finder én, som I ikke har talt med tidligere og går en tur rundt og kigger på plancher, bøger, metoder osv.
- Sug idéer til jer og vurdér anvendeligheden af dem i dialog med jeres makker. Forklar hvad der duer og ikke duer til lige præcis jeres målgruppe og lad jer udfordre af den anden i jeres snak.
- Inddrag også jeres erfaringer med gruppeforløb – hvis I har arbejdet med det tidligere.

- Vi har gået en tur gennem den didaktiske relationsmodel
- Den har dannet grundlag for disse to dage, ligesom den kan danne grundlag for jeres planlægning og gennemførelse af et forløb.
- Modellen er dynamisk – dvs. når et af elementerne ændres vil det have betydning for de øvrige elementer. Fx vil en ændring i rammefaktorer ofte have betydning for læringsforudsætninger osv.
- Positioneringsbegrebet kan bruges til at låse fastlåste strukturer op vha. en analyse af, hvilke positioner, der er tilgængelige, givet eller taget af den enkelte → hjælpe med nye positioner i både gruppen og livet generelt.
- Det er her, vi kan hjælpe borger med at fortælle en ny historie om sig selv.
- Det er også her, I kan få kigget på jeres position som vejleder

Metoder og litteratur til inspiration

- LA2 : <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/la2-2013-metodemanual-til-forebyggelse-af-vold-og-fremme-af-trivsel-pa-botilbud>
- Bentzen og Hart: Den neuroaffektive billedbog 1 og 2
- Sex og Sundhed: Seksualundervisning, inspiration og metoder + Sex, kærlighed og autisme
- Gustafsson og Ramian: Livshistorien – en vej til det menneskelige
- KRAP – bøger + hjemmeside, hvor skemaer kan hentes: <https://krap.com/download-site/>
- Hagelquist: Mentaliseringsguiden
- Kendall et. al.: Mestringskatten
- Jensen og Kloppenborg: 101 metoder til undervisning af unge og voksne
- Brok et.al.: Gruppemetode